

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Valtioneuvoston selvitys: Suomen eroaminen eurooppalaisesta translationaalisen lääketieteen tutkimusinfrastruktuurikonsortion (EATRIS ERIC) jäsenyydestä (E 148/2022 vp)

Petteri Kauppinen, OKM

Suomen eroaminen EATRIS ERICin jäsenyydestä

- taustaa

- Euroopan komission aloite eurooppalaisesta tutkimusalueesta v. 2000
- Euroopan tutkimusinfrastruktuurien strategiafoorumi (ESFRI) v. 2002
- Eurooppalainen tutkimusinfrastruktuurien (ESFRI) tiekartta v. 2006
 - Tiekartan päivitykset 2008, 2010, 2016, 2018, 2021, (2025)
- EU:n neuvoston asetus eurooppalaisesta tutkimusinfrastruktuurikonsortioista (ERIC) v. 2009
 - Ensimmäinen ERIC perustettiin komission päätöksellä v. 2011 ja toistaiseksi perustettu 25 ERIC:iä

Suomen eroaminen EATRIS ERICin jäsenyydestä

- taustaa

- Kansallinen tutkimusinfrastruktuurien tiekartta v. 2009, 2014-2020 (päivitys 2018), 2021-2024
- Suomi on liittynyt jäseneksi yhteentoista ERIC-muotoiseen eurooppalaiseen tutkimusinfrastruktuuriin
 - AnaEE, EATRIS, BBMRI, EURO-ARGO, ICOS, CLARIN, ESS, CESSDA, EU-OPENSSCREEN, INSTRUCT, Euro-Biolmaging
 - Suomi toimii ICOS ja Euro-Biolmaging ERICien isäntämaana.
 - Lisäksi Suomi on liittymässä perusteilla olevaan INFRAFRONTIER ERICIin ja ACTRIS ERICIin.
- Suomi ei ole aiemmin eronnut ERIC-muotoisesta tutkimusinfrastruktuurista.

Suomen eroaminen EATRIS ERICin jäsenyydestä

- EATRIS ERIC on eurooppalainen translationaalisien lääketieteen tutkimusinfrastruktuuri, jonka tavoitteena tehostaa lääketieteellisen ja biologisen perustutkimuksen tulosten ja keksintöjen kehittämistä kohti uusia terveydenhuollon sovelluksia.
- EATRIS ERIC:issä on 14 jäsentä (NL, FI, BG, ES, IT, HR, LV, LU, NO, PT, FR, SE, SI, CZ). Aiemmin DK ja EE ovat eronneet EATRIS ERICistä.
- Suomi liittyi EATRIS ERICin jäseneksi sen perustamisvaiheessa vuonna 2013.
- Suomen Akatemian tutkimusinfrastruktuurien asiantuntijaryhmä suositti OKM:lle Suomen liittymistä. VN antoi liittymisestä eduskunnalle U-kirjelmän (U 33/2013 vp). Liittyessään Suomi sitoutui EATRIS ERICin jäseneksi vähintään viideksi vuodeksi.
- Suomen kansalliseksi koordinoivaksi yksiköksi nimettiin Helsingin yliopiston Suomen Molekyyllilääketieteen Instituutti (Institute for Molecular Medicine Finland, FIMM). Kansallinen koordinointi siirtyi Itä-Suomen yliopistolle vuonna 2015. Muita Suomen EATRIS-toimijoita ovat Turun yliopisto, Suomen Veripalvelu sekä VTT.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö toimii EATRIS ERICin vastuutahona.

Suomen eroaminen EATRIS ERICin jäsenyydestä

- Suomen EATRIS valittiin kansalliselle tutkimusinfrastruktuurien tiekartalle v. 2009 ja 2014-2020.
- Tiekartan väliarvioinnissa 2018 todettiin, että EATRISin kansallisessa toiminnassa on lukuisia kehittämiskohteita, joten se sijoitettiin tarkkailtavaksi tutkimusinfrastruktuuriksi. Näiden kuntoon saattaminen katsottiin edellytykseksi sille, se voisi säilyä tiekartalla myös vuoden 2020 jälkeen.
- Puutteista johtuen EATRIS Suomea ei valittu tutkimusinfrastruktuurien kansalliselle tiekartalle vuosille 2021-2024.
- Vuosina 2018 tai 2021 EATRIS Suomelle ei myönnetty Akatemian rahoitusta, koska hakemuksissa esitetyt kansalliset toiminnot eivät täyttäneet arviointikriteerejä.
 - Tutkimusinfrastruktuurikomitean kansainvälisten tutkimusinfrastruktuurien tunnusmerkit liittyvät niiden laajaan ja monimuotoiseen vaikuttavuuteen, omistajuuteen ja osaamiseen, palveluihin ja käyttäjäkuntaan, digitaalisuuteen ja dataan sekä vastuullisen tieteen käytäntöihin.
- Tutkimusinfrastruktuurikomitea päätti 23.5.2022 lopettaa EATRIS ERICin vuosittaisen jäsenmaksun maksamisen vuoden 2023 jälkeen.
- Tutkimusinfrastruktuurikomitea käsitteli asiaa edelleen 1.9.2022 ja päätti suositaa OKM:lle Suomen eroamista EATRIS ERICistä

Suomen eroaminen EATRIS ERICin jäsenyydestä

- Tutkimusinfrastruktuurikomitea perusteli päätöksensä seuraavasti:
- ”EATRIS ERICn kansallisten toimintojen laatu on useiden arviointien pohjalta todettu heikoksi eikä kansallisella toiminnalla ole ollut selkeää vastuutahoa. Isäntäorganisaatioilta saadut sitoumukset ovat verrattain pieniä ja jäsenmaksun kattamiseksi on tarvittu sitoumuksia kuudesta eri organisaatiosta. Tämä ei vahvista näkemystä selkeästä vastuutahosta. Koska tutkimusinfrastruktuurin toiminta on ollut puutteellista pitkään eikä se ole useista kielteisistä päätöksistä ja palautteista huolimatta parantunut ja koska selkeää vastuutahoa ei ole löytynyt niin voidaan katsoa, että rahoitussitoumuksen lähettäneiden tahojen tahdonilmaisut eivät yksin riitä perusteluksi jäsenyyden jatkumiselle. Tutkimusinfrastruktuurikomitea katsoo, että Suomen kansainväliselle tutkimusinfrastruktuurijäsenyydelle asetetut laatuvaatimukset eivät täyty.”

Suomen eroaminen EATRIS ERICin jäsenyydestä

- Valtioneuvosto informoi eduskuntaa Suomen eroamisesta E-kirjeellä.
- ”Valtioneuvosto katsoo, että kriteerit Suomen jäsenyydelle translationaalisen lääketieteen tutkimusinfrastruktuurikonsortio EATRIS ERICssä eivät enää täyty, kuten todetaan Suomen Akatemian tutkimusinfrastruktuurikomitean antamassa suosituksessa opetus- ja kulttuuriministeriölle.
- Valtioneuvosto on esittämässä, että Suomi eroaa EATRIS ERICistä siten, että ero astuu voimaan ja Suomen jäsenyysvelvoitteet EATRIS ERICille lakkaavat vuoden 2023 loppuun.”

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET